

Endamálið var størri virðisøking í Føroyum

EITT AV ENDAMÁLUNUM VIÐ NÝGGU LÓGINI UM FYRISITING AV SJÓFEINGI ER AT SKAPA EINA STØRRI VIRÐISØKING Í FØROYUM

Árni Gregersen

Fiskurin hevur í mannaminir verið størsta føroyska útflutningsvørn.

Í dag er tað laksurin.

Kortini fyllir fiskaútflutningurin rættuliga nógv, tí fiskivinna á sjógvi og landi skapar nógv arbeiði á landi – bæði til fólk, sum beinleiðis starvast í vinnuni, men eisini hjá undirveitarum.

Fiskavirkini á landi arbeiða fisk av føroyska landgrunninum, fisk av fjørleiðunum, men tey innflyta eisini frystan fisk til virkingar í Føroyum.

-Vit í politisku skipanini vita væl, hvussu avgerandi føroyska fiskivinnan er fyri føroyska búskapin, sigur Høgni Hoydal, landsstýrismaður við fiskivinnumálum.

Hann visir á, at endamálið við lógini um sjófeingi eisini er, at meira skal fáast burtúrur tí tilfeingi, sum føroyingar hava rætt at fiska.

-Men vit vita eisini, at stórar avbjóðingar enn eru, sum ikki eru loystar. Lógin sigur, at allur fiskur skal landast í Føroyum, men faktisk eru vit ikki komin so nógv longri enn tað enn, sigur Høgni Hoydal, landsstýrismaður.

-Átlanin er eisini, at minst 25 prosent skulu seljast yvir eina føroyska uppboðssølu, men har hava vit rent okkum í fleiri trupuleikar, sum vit enn ikki hava loyst, sigur landsstýrismaðurin.

Sølu krav

Sum tað sæst aðrastaðni á hesum síðum, so vilja fleiri av føroysku virkjunum, at allur

føroyskur fiskur – tað vil siga, fiskur sum er veiddur undir Føroyum og kvotur vit hava aðrastaðni – virkast í Føroyum.

-Tað hevði sjálvandi givið størstu virðisøkingina í Føroyum, men enn hava vit heldur ikki funnið ein leist fyri hvussu hetta kann gerast, sigur landsstýrismaðurin.

Hann visir á, at tað kann fáa keðiligar fylgjur, krevja føroysku myndugleikarnir at allur fiskurin skal virkast í Føroya sambært lóg.

-Grannalondini hava ikki slíkar lógir, men hinvegin so duga tey at skipa so fyr, at fiskurin endar í teirra londum, sjálvt um hægri prísur fæst í Føroyum til dæmis.

Í lútuni er tað soleiðis, at í Íslandi er prísurin á toski munandi lægri enn hann er í Føroyum. Kortini koma ongi íslenskt skip til Føroya at avreiða.

-Tað eru sjálvandi fleiri frágreiðingar, men ein partur av forkláringini er vertikal integrationin – at skip og virkir hava sama eigarar. Tað ger, at skipini kortini landa til virkini, sum hoyra til somu fyrirkuna, sum eisini eiga skipini, sigur Høgni Hoydal.

Men íslendingar hava eisini lagt forðingar fyr, at føroyingar sleppa at landa har teimum lystir, tá ið talan um, at føroysk uppsjóvarskip fiska lodnu av íslensku lodnukvotuni, sum føroyingar hava samráðst seg til ein part av.

Her er heilt greitt talan um, at íslenskt vinnan virðisøkir lodnu og lodnurogn til serligar marknaðir – serliga Japan – og tí forða teir fyr, at aðrir aktørar kunna troðka seg inn á somu marknaðirnar.

So hóast lóginar í grannalondunum ikki forða fyr, at teirra skip landa í Føroyum til dæmis, so er øll skipanin skrúða soleiðis saman, at tað sjáldan loysir seg at fara uttanlands at selka.

Dømini um tekniskar forðingar eru nógv. Til dæmis missa íslenskt skip pafitar av kvotum, fara tey uttanlands at selja íslenskan fisk.

Batar kortini

Landsstýrismaðurin við fiskivinnumálum ásannar, at enn eru stórar avbjóðingar eftir at loysa, men visir samstundis á, at lógin um fyrisiting av sjófeingi bætir um viðurskiftini.

Í grein 49 í lógini stendur, at allur fiskur veiddur undir Føroyum ella av føroyskum kvotum í fremmdum skógvi skal landast í Føroyum.

-Tað er kortini eitt sig á vegnum, at fiskurin skal landast her. Hetta er gjørt fyr at tryggja okkum at nakað av arbeiði stendst av hesum í Føroyum. Eitt annað, sum eisini stendur í lógini, er, at alt av fiskinum skal takast við til lands, sigur landsstýrismaðurin.

Lógin ásetir, at høvd og garnar skulu takast við til lands og ikki blakast út aftur.

-Hetta er sett í lógina, tí tað er ikki rætt, at vit blaka partar av kvotum, sum vit hava samráðst okkum til útaftur. Tað er ein orsök, men tað snýr seg eisini um, at vit eggja til at vit menna fyrirkur á landi, sum ggagnnýta hetta tilfeingið, sigur Høgni Hoydal.

Føroysku myndugleikarnir hava í mongum førum brúkt Ísland, sum fyrmynd. Har hevur

Matis-stovnurin seinnu árin ment ymisk, sum kann gangsnýta partar av fiskinum, sum annars bert var tveitt útaftur ella fór til mjølverksmiðjurnar sum slógv.

-Vit hava havt fundir við matis, men tíverri er hetta ikki komið so langt enn, men lógin sigur altso, at alt nú skal fyrast til lands, sigur landsstýrismaðurin.

Hann leggur eisini stóran dent á eina umsitingarætlan fyri fiskastovnarnar undir Føroyum. Í stóran mun verður hetta eitt krav, skal veiðan undir Føroyum góðkennast sum burðardygg.

-Eg veit væl, at onkur heldur fast við, at tað er ikki neyðugt við einari umsitingarætlan, men skal veiðan góðkennast sum burðardygg, so krevst at vit hava eina ætlan fyr, hvussu hetta skal gerast í longdini. Tí er nógv orka brúkt uppá at fáa ein slíka skipan í lag, sigur Høgni Hoydal.

-Men nær vit koma so langt, at alt skal virkast í Føroyum tori eg ikki at siga nakað um í dag og eit heldur hvussu vit loysa spurningin viðvíkjandi innflutnings og útflutnings kreditti til føroysku virkini, leggur hann afturat.

-Men vit kenna til trupulleikarnar og hava fundir við vinuna, um hvussu vit loysa henda trupulleikan, sigur Høgni Hoydal, landsstýrismaður við fiskivinnumálum.